

E. 16.2. C. N. 119

APRILIA  
N O I O N  
REFFORMATORI  
DELLO STUDIO DI PADOVA.

**H**Avendo veduto per la Fede di revisione , & approbatione del P. Fr. Tomaso Maria Genari Inquisitore nel Libro Intitolato Theologia Moralis Patris Magistri Bartholomæi Mastri de Meldula , non v' esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica , & parimente per Attestato del Segretario Nostro ; niente contro Principi , e buoni costumi , concedemo Licenza à D. Girolamo Savioni Stampatore , che possi esser Ristampato osservando gl' ordini , &c.

Dat. 19. Agosto 1729.

( Gio: Francesco Morosini Cav. Ref.

( Pietro Grimani Cav. Ref.

Agostino Gadaldini Segr.

INDEX

INDEX  
DISPUTATIONUM, QUÆSTIONUM,  
ET ARTICULORUM,

*Quæ in hoc Tomo continentur .*

DISPUTATIO PRIMA.

*De Regula interna actuum humanorum , scilicet Conscientia .*

Quæstio Quarta.

*De Lege positiva humana .*

QUÆSTIO PRIMA.

*De quidditate Conscientie .*

Art. 1. Quid sit Conscientia , & in qua potentia

refidet.

Art. 2. Quotuplex sit Conscientia , & quæ ejus obligatio .

- Art. 1. De necessitate , & utilitate legis humanæ , & potestate eam condendi .  
Art. 2. De materia legis humanæ , & an obligare possit ad actus internos .  
Art. 3. De forma , & promulgatione , & acceptatione humanarum legum .  
Art. 4. Quinam subdantur humanis legibus .

Quæstio Secunda.

*Quænam sit obligatio Conscientie erroneæ , seu falsæ , & quid de scrupulo confidetur sentiendum sit .*

Quæstio Quinta.

- Art. 1. An lex humana , sive civilis , sive Ecclesiastica obligare possit in conscientia , & sub peccato .  
Art. 2. Unde dignocli possit , quando lex humana obligat ad mortales , vel solum ad veniale .  
Art. 3. De lege penali an possit obligare ad penam ipso facto incurrandam .  
Art. 4. De lege irritatoria , & quam vim obligandi habeat .  
Art. 5. Quomodo lex obliget ad sui satisfactionem , & impletionem , sed quibus modis legi fasti nisi possit .

Quæstio Tertia.

*An voluntas licet operari possit in Conscientia dubia .*

Quæstio Sexta.

- Art. 1. Refolvitur Quæstio .  
Art. 2. An in dubio juris vel facti tunc pars sit semper eligenda .

*De cessatione , seu mutatione legis humanæ .*

- Art. 1. An & quomodo lex cesset per ejus abrogationem .  
Art. 2. An & quomodo lex cesset per ejus dispensationem .  
Art. 3. An , & quomodo lex cesset per privilegium .  
Art. 4. An , & quomodo i. x cesset per contrariam confutinem .  
Art. 5. An , & quibus aliis modis lex cessare possit .

DISPUTATIO SECUNDA.

*De Regula externa actuum humanorum , scilicet , lege .*

QUÆSTIO PRIMA.

*De Quidditate Legis .*

Art. 1. Quid sit lex , & cuius potentia sit actus .

Art. 2. Quænam sit de ratione legis , & quæ conditio-nes ad legem ordinandam requirantur .

DISPUTATIO TERTIA.

*De Justitia , & Jure .*

QUÆSTIO PRIMA.

*De essentia , & subiecto dominii .*

- Art. 1. Quid , & quotuplex sit dominium , & quæ ad ilud requiri .  
Art. 2. Quinam sint dominii capaces .

Quæstio Secunda.

*De Objecto dominii .*

- Art. 1. Quid cadant sub perfecto hominis dominio .  
Art. 2. Quo jure rerum dominia fuerint distincta .

Quæstio Tertia.

*De Acquisitione dominii .*

- Art. 1. Quibus modis dominium proprietatis acquiratur .  
Art. 2. De modo acquirendi dominium jure præscriptio-nis , jure belli .

DIS-



1080045193

230.2

23

THEOLOGIA  
MORALIS  
R. P. MAGISTRI  
BARTHOLOMÆI  
MASTRII  
De Médula.

THEOLOGIA  
MORALIS  
R. R. MAGISTER  
BARTHOLOMÆI  
MASTRII  
De Medibus.

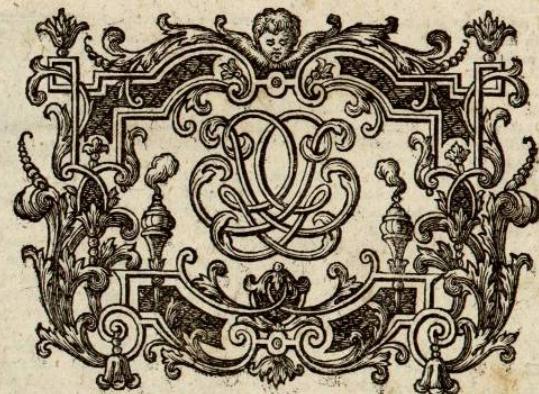
# THEOLOGIA MORALIS

Ad mentem DD. Seraphici, & Subtilis concinnata,  
ET IN DISPUTATIONES VIGINTIOCTO DISTRIBUTA

A U C T O R E  
**F. BARTHOLOMÆO**  
MASTRII  
DE MELDULA

Ordinis Minorum Conventualium SANCTI FRANCISCI  
Sacrae Theologiae Magistro.

EDITIO SEPTIMA.



VENETIIS MDCCXXXI.

Apud Hieronymum Savioni.

SUPERIORUM PERMISSO.

48579

BX1757

M3

1731

# ALIOLOGIA MAGNA

AD MUNERIS DILECTIONIS ET LIBERTATIS  
ET IN DISCUSSIONE EQUITATISSIMO DEDICATA

E D O T O F

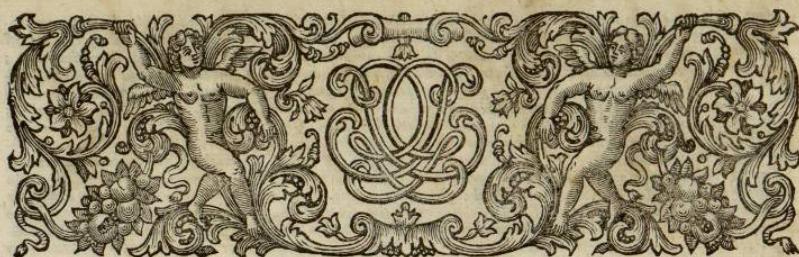
# GENNATIONIBA OTIUS

AM

DE

1731  
EDITIONIS  
TERTIA

VINCENTI  
FONTE  
MELDULENSIS



## MECÆNATI SANCTISSIMO DIVO ANTONIO PATAVINO.

F. BARTHOLOMÆUS MASTRIUS  
MELDULENSIS.



Ecenatem potentissimum Equitem, nobilissimum Regina Urbium ornamentum, philologum liberalissimum. Beatisissimi Antoni, ejus propensionis in sapientes fuisse legimus, ut non eorum modo sapientiam summis Celsis usque laudibus, verum etiam largissimis regali liberalitate munieribus prosequeretur. Hinc illud vulnus emenavit, quod omnes ingensiorum sautores Mecænates nuncuparentur; sic nostris etiam temporibus Mecænates dicimus studiorum Patronos, illos niminum, qui non cultus scientiarum defératur, doctos viros tuentur, alunt, sovent; ita ergo non aliter, cui scire aliquid inter innumerabilem pœnæ Doctorum vim pietas diuina concessit, ultimè jam morali meo operi manu impensa, Patronum queritam, sub cuius præsidio securius lucem intret, cum Mundi plurimos cogitantem nescio quis novus astus pertulit animum, Caloque cogit quare, quem frustra terris meditabatur: coelitus fuit inspiratio, que me tamquam susceptorum immemorem beneficiorum vita est redarguere, mihiq; in memet adducit verum, cui meas vigiles consecrarem Patronum, optimum, te videlicet, ac beneficissimum Mecænatum; immemor viuis sum, inquam, redargui; quod enim per te mibi à summa rerum Opifice gratus, quarum nec diu ultimam satis sum partem exsolvere, promanarunt? quoties ingavescent morbo præfusum exoratus sanitatem mibi consolisti? ter vita discribime alias ut omittam levioris momenti vices, pericitatus sum, cum tamen ad te confugiens medelis Medicorum judicio irrtis abdicatis corvulat; laborum meorum fave ad Philosophiam, sive ad Theologiam spectantum quis alius à te dux extitit, ex quorum singulis primis dimitaxat, atque unicum exemplar semper tuum peccatum properavit ad lucem? an non prodigiis dicam quod Tertium super sententias librum labore in latrone illapo, pecunia, aliisque rebus expoliato, ipsum solum ille sum Veneta prela, quibus continuo te adjuvante præfuit vir longe plus Docto<sup>r</sup> Bernardinus Fontana, & ipse Venetus, illussum; inquam, integrumque optata luci mandarint? id tue præstiti beneficia, id tue in me quantumcumque indignum singularis amor effecti. Vide igitur si he tibi mea qualcunque sint disceptationes debebantur, quime huicisque incolumen servasti, ut quod diu in aliarum excusione non feceram eas tuo nunc immortalis nomini consecrarem; sed hanc meam procrustationem, quam ego fatidem appello, ne quoso gnavae tribus; finis enim cum dicente Philosopho, optimi habet rationem, finem ego laboribus, nisi aliud evenerit, imposturus, an ne alium à te poterem mibi pro coronide potiori jure servare? meorum te solus operum Alpha, & Omega, unde si Logicas institutions in angustissima Patavii, ubi quiescis, adorans fueram, congruum paruer erat, ut quia nunc se neclutus ergo in patrio Meldulensi Conventu degere mibi est opus, te tamen saltem pro complemento simerem vigiliorum mearum, tuis itaque prodenti sub auspiciis, tu eas bengno apifice vultu, tuere, ac fove, Mecænam suis preferrimus carminibus Epicorum, Lyricorumque Principes Virgilii, Horatiusque eternitatis dede-  
rum,

runt, ego non endem motus ratione, qua ipsi, nomen tibi Mecenatis attribuo, quod ille laudis indignus fraterum recie gestorum, ut posteriorum memoria demandarentur, tibicinem aliquem posulabat, tu autem tibi ipsi subcines, cum nullus sit orbus angulus, cui tua se facia nos patetescimus, atque in dies mirabiliter clauscent; nec etiam te Mecenatem appello quod illarum me dignitatum ad culmen, à quibus long meus est amicus, adverteris, sed quia innumeritas prater à te grates acceptas novissimas hinc diebus mihi maximam consulisti.

O meis me meritis feliciorum? nostris tandem anniis votis, Angelissima Calorum Insula, anniis; non illa tempora teto animo concupita, summa tempora felicitati? Quis mihi dat, ne verbis execrari quanto fuerim gaudio perfusus non solum ipse, verum, & totus Conventualium Ordo, postquam meritissimum Patrem, ac virum sapientissimum Magistrum ne Pellegrinis, re, & nomine Mariatem, non ex communibus Eleitorum votis, sed ab aeterna Vicegerente veritatis Generalem affectione audiivimus? singulariter cum pietate, cum litteris vixim qui fortiter operaretur, poscebat sibi nostra Relatio, tu meis eisque precibus non tardus auxiliator talem Romani animo. Antistius infusidi quid enim italic sonat idiomate Pellegrinus, nisi virum quendam singulariter quid Mariatus, nisi qui prope, ac fortiter operetur? Decimus ille per omnia Clemens, ex cuius syderibus continuo Christiani Orbis plau pax, & fonsitas summa illum, te inspirante nobis in Ministrum delegit, & latitia proprie singulari exultabundus, ut ipsa quoque conceptum, gaudium palam faciat; non potuit supra votum immorari, impetransque ut iad dicam statua electionis tempora anteverit; memoriam fortasse tua efflata repetit prius Mariatus ex eadem profopia Pellegrini qui multus cum eloquentia, cum moribus in Tridentino Concilio fuit, hinc recente hunc contumis hereditarium pietatis, ac sapientie deus Pellegrinorum in Mariatibus existimat; nec immorari ejus enim in mente virtutes etiam tanti viri auxiliis, non in exedris minus, quam sacris in subellis, pulchrisque omnium acclamazione acceptias, ac postremo in Romana Sapientia, cui Lector praeter, non medicum dignitatis, ac laudis consecutas; Age igitur vivas Nefareus annus, scuti enim ex solo munio rehementi affectu est latitia, atque ut vulgari ute loquendi modo, Celum proprie concedere nostra visu est Religio, quidni eam sub tanto moderamine gloriam verticem attraham, habituram votorum summam, sufficiam denique dignitatis affectuarum speremus? si unquam licuit ex omnibus auspiciari, ex-preclarissimo Mariatus nomine quale, & quantum nunc omen? sed bene capta omnia age, ut finem optimum fortiantur; id solum à te incutianter, poscimus hac sunt vota nostra, id Religionis conditio petis:

Tu interim apud Cœlorum Augustum Meeanas potentissime, dium tui veneror nominis maiestatem, meum hoc quacumque munusculum suscipere ne degeneris, tibi majora ferre non habeo, neque iù magna eyes Illus-  
de, & parva mura tam offerten, quād suscipiens animo ampliantur; tibi mea hac Summa oblatu ingens  
excerfer in opus, atque illi multum tribuet tuo suisse nomine insignitam; eam igitur leto animo suscipere,  
ex debito enim tibi dicatur non quid ingenii beneficiorum vim, quibus me continuo cumulasti, persolvere me  
credam; sed quia per id temporis mea ac publica utilitati talen, ac tantum virum nobis in Ministrum tri-  
bus, quem ut diu incolumen servet, Deum immortalē exora.



A D

## LECTOREM.



Ntandem, studiose Lector, juxta promissa in præcedentibus libris sup-  
premus Theologia Moralis Tomo pro conscientias practicè dirigen-  
dis ad mentem DD. Seraphici, Subtilis, ac aliorum eorumdem Se-  
ctorum elucubratus; ad cuius complementum disputationes de Pe-  
ccatis, & Sacramentis rursus percurrere necessarium duximus. Quam-  
vis enim quid ad ea, quaz ad Speculationem, & Scholasticam spe-  
ctant de illis lib. 2. sent. & de istis lib. 4. copiose, ac sufficienter  
egerimus; quia tamen non omnia, quaz ad practicam, & moralem  
spectant, ibi attigimus, ideo hic solum, quaz ad moralem doctri-  
nari pertinent, tractabimus repetendo interdum cum majori brevi-  
tate, ac facilitate jam ibi dicta dumtaxat, quaz ad præmix pertinent, & hoc præsertim in  
materia de Sacramentis, ut hic tractatus adeo necessarius sit ex omni parte inter, & com-  
pletus, & series totius Theologiae Moralis integrè, & completere contexta. Quoniam verò  
Theologi antiquiores 4. sentent. lib. ad finem, & scopum Theologiae Moralis firmius con-  
sequendum, qui est hominum conscientias in suis operibus dirigere, cosque à peccatis re-  
trahere, post disputationem de Sacramentis speciale quoque tractatum de quatuor novissi-  
mis subiectore confuerunt; nos quoque hanc methodum veterum Scholasticorum imitati  
tractatum hunc de quatuor novissimis in fine hujus operis addidimus, quanvis Recentiores  
in Theologia Morali de his agere non soleant; nullum enim aliud motivum efficacius ho-  
mines retrahit à peccatis, quam novissimorum memoria juxta illud Ecclesiast. -- In omnibus  
operibus tuis memorare novissima tua, & in aeternum non peccabis --

Accipe igitur, benigne Lector, hoc opus tandem in lucem editum, quod Seraphica Re-  
ligioni referas acceptum, quaz in superiorum electione consilio, & doctrina uti solet Card. de  
Lugo disp. 34. de Justitia, & Jure sec. 3. à nobis in hoc Tomo relata disp. 6. de obligationibus  
Justitiae distributivæ q. 1. art. 1. diff. 4. nec unquam, vel saltenti rarissimè necessariam ejusdem do-  
ctrinæ limitationem observat, quam ibi prudenter subdit hic doctissimus Auctor; etenim si  
in præcedenti Capitulo generali id fuisset, forte hoc opus Theologiae Moralis in lucem non pro-  
diisset, vel saltene longiori mora, ut de Metaphysico opere evenit, quod statim post logicum,  
& Philosophicum non sicut editum, sed longè tardius, ob officium Provincialatus hujus nostra  
Bononiensis Provinciae mihi collatum ab Illustrissimo, & Reverendiss. P. Magistro Michaelo  
Angelo Catalano, tunc nostra Religionis Generali Ministro, & nunc dignissimo Hernia Epi-  
scopo; qui præ aliis semper studiosorum amantissimus fuit, ac eorumdem laborum remunera-  
tor, cui proinde foli debeo quicquid honoris, & gradus in hac Religione sum consecutus. Pro  
§ 4 Co.

A D

Coronide tamen totius Theologici cursus ultra Tomum Theologiae Moralis, Tomis eriam Theologiae Dogmaticae supereft edendus; verum ob extatem, & annorum numero gravem, continuo studiorum labore fatigatam, hoc nobis valde difficile redditur, ne dicam impossibile; Tum quia labor hic operariis proprie convenit, qui in vinea Domini ad ejus superiorum, & selectiorem partem colendam sunt vocati, quales sunt Theologi, & Consultores in Curia Romana degentes, unde illis hunc laborem relinquimus.

Itaque latera fronde, amice Lector, has percurre disputationes, in quibus methodus illa optima visa fuit, ut in quavis materia, seu dubio DD. Seraphici, & Subtilis sententia proferatur, & praeferatur in rebus ab ipsis pertractatis; in aliis vero nihil afferimus, nisi vel ex communis DD sententia deducimus, vel ex probatissimum Auctorum libris desumptum, & media via semper euntis extrema plus equo vel laxa, vel angusta declinare conanmur. Et in his, que de Immunitate Ecclesiastica, de foro Ecclesiastico, & Saeculari, & de Ecclesiarum, ac Ecclesiasticorum à solutione Gahellarum exemptione, ac similibus tractamus, absque ullo præjudicio id afferimus illorum Principium, quibus vel ex speciali privilegio, vel ex consuetudine legitime introduca alteri est moris; Et haec omnia familiariter stylo, ac ab omnibus intelligibili explicavimus memores dicti Augustini teste Senensi Bibliotheca 4 - Malo me reprehendant Grammatici, quam non intelligent populi; - Supereft, quod a te toto animi affectu exposco, ut divinam mecum pietatem implores, tantum mihi fanitatis, & virtutis conferat, quantum ad inflaurandam hanc nostram, quam inchoavimus, annorum pondere jam rōenē collapsam Ecclesiam sit satis, quippe quæ quatuor jam facula à morte S. Patris Francisci annis 23. Christi vices gerente Innocentio Quarto, F. Joanne Parmensi Generali, adfiscata expleverat, ut ego Salomonis innixus exemplo exacta huius vita periodo dulcissima illa verba audire merear à Domino 1dem prolata 3. Regum cap. 9. - Exaudiwī orationem tuam, & deprecationem tuam, quam deprecatus es coram me, sanctificavi domum hanc; quam adificasti, ut poterem nomen Deum ibi in sempiternum, & erunt oculi mei, & cor meum ibi cunctis diebus. - Tanti igitur beneficij necum omnipotenti Deo gratias referas bonorum omnium largitorum, cuius ope scolasticorum laborum finem spatio annorum quadraginta sum assecutus. Vale, & pro me etiam ipsum precare, quem ego quoque tibi, & mihi propitium deprecor in praesenti saeculo, & adhuc magis in futuro.



## APPRO-

# APPROBATIONES O P E R I S.

**O**pus Doctissimum quidem, ac exoptatum cuius inscriptio est, *Theologia Moralis ad mentem DD. Seraphici, & Subtilis concinnata, & in viginti octo Disputationes distributa*, ab Adm. Rever. Patre Andreæ Bini ab Hyspello, totius Ord. Min. Con. Ministri Generali, à me diligenter examinatum. *Pi-* ne non veritati summe confitentiam recognovi, Publica idcirco luce in quam tanti Auctoris, tot per-  
dendum testimonium.

Datum Bononia die 5. Junii 1669.

F. Bonaventura Salimbenus de Placentia Art. & Sac. Theol. Doctor  
Almi Conventus S. Francisci Bononiae Guardianus.

**O**pus, quod *Theologia Moralis nuncupatur ad mentem DD. Seraphici, & Subtilis concinnata, & in* Disputationes viginti octo distributa, Auctore Patre Magistro Bartholomeo Maistro de Meldula Ordini Min. Con. S. Francisci; accuratissime de mandato Patris Reverendissimi ejusdem Ordinis Nostris Generali Ministri P. Andreæ Bini ab Hyspello perlegi, nihilque, quod fidi, honorumque  
(maxime qui jam philosophicum, nec non theologicum cursum communis omnium veneratione, ac plausu ad Subtilissimi mentem Subtilissimum interpres, & affecta invulgavit.) Sum magnopere admiratus, quia non nisi in magna tam Sapientum utilitate, quam salutem amararum compactum esse aperte simul; & su-  
mum quod eius omnium laborum complementum est, & corona, ne altera, nec non condigna, lucis

*Ia est Frater Hieronymus Marinus à S. Agata Minister Provincialis,  
& Commissarius Generalis Provincia Bononiae.*

**F. Andreas Bignus ab Hyspello S. T. D.  
Universi Ord. Minorum Conventualium  
Generalis Minister.**

**O**pus, cui titulus *Theologia Moralis ad mentem DD. Seraphici, & Subtilis*, à Patre Magistro Bartholomeo Maistro de Meldula elaboratum, atque à Paribus Theologis, quibus id commissum nos attinet, permittimus. Ejusque rei testimonio presentes manu nostra, & Sigillo Ordinis mu-  
nitas datus. Romæ 15. Junii 1669.

F. Andreas de Hyspello Minister Generalis.

F. Gaspar Alcaraz à Panormo Sec. Ord. & Gen. Assistent.

NOI

M A S T R I I

THEOLOGIA

MORALIS

BX1757

.M3

1731

c.1

# INDEX

## DISPUTATIO QUARTA.

*De Contradicibus.*

### QUÆSTIO PRIMA.

*De Contradicibus in genere.*

- Art. 1. Quid sit Contractus, & quotuplex, & quæ ejus conditions, ut sit validus.
- Art. 2. De confessu ad validitatem contractus requisito, & an error, & dolus vident contractum.

### Quæstio Secunda.

*De Promissionibus, Donationibus, & Testamentis.*

- Art. 1. De Promissione, & ejus conditionibus.
- Art. 2. De Donatione, & ejus conditionibus, & speciebus.
- Art. 3. De Testamento, ac eorum conditionibus, & speciebus.

### Quæstio Tertia.

*De Commodo, Precario, & Deposito.*

- Art. 1. Quid sit commodatum, & quomodo à Precario discriminetur.
- Art. 2. De natura Depositarii, & obligatione Depositarii.

## DISPUTATIO QUINTA.

*De Contradicibus Onerosis.*

### QUÆSTIO PRIMA.

*De Contradicibus permutationis, Ventionis, & Emptionis.*

- Art. 1. Quid sit permutatio, sed commutatio simplex.
- Art. 2. Quid sit emptio, & venditio, & quomodo perficiantur.
- Art. 3. Quædam aliae difficultates de emptione, & venditione resolvuntur.

### Quæstio Secunda.

*De Mutuo, & Usura.*

- Art. 1. Quid sit Mutuum, & Usura, & an hæc sit licita.
- Art. 2. An usura mentalis ad restitutionem obligat.
- Art. 3. In quibus casibus sit licitum aliquid ultra fortem accipere.
- Art. 4. An polit licet mutuans aliquod commodum exigere extra prædictos casus.
- Art. 5. An in usura transferatur dominium accepti ultra fortem.
- Art. 6. An liecat pecuniam accipere mutuò sub usura.

### Quæstio Tertia.

*De Censibus, & Cambiis, ac societate.*

- Art. 1. Quid, & quotuplex sit Census, & de pertinentiis ad ejus naturam.
- Art. 2. Quæ conditions iure Canonico sint necessaria ad Censum constitendum.
- Art. 3. Quid, & quotuplex sit Cambium, & an sit licitum.
- Art. 4. De Contractu Societatis, ac ejus conditionibus.

### Quæstio Quarta.

*De Reliquis Contradicibus.*

- Art. 1. De Locatione, & Conduktione.
- Art. 2. De Emphyteusi, & Feudo.
- Art. 3. De Asecuracione, & Fidejussione.
- Art. 4. De Pignore, & Hypotheca.

## DISPUTATIO SEXTA.

*De Obligationibus Justitiae distributivæ.*

### QUÆSTIO PRIMA.

*De Acceptatione personarum in distributione bonorum, vel onerum communium Reipublicæ.*

- Art. 1. De distributione Officiorum Secularium, & Ecclesiasticorum.
- Art. 2. De iusta distributione in imponendis tributis, & oneribus.

### Quæstio Secunda.

*De obligationibus justitiae ad publica iudicia spectantibus.*

- Art. 1. De obligationibus Judicis.
- Art. 2. De obligatione accusatoris, & denunciatoris.
- Art. 3. De reo, fel acculato, ac ejus obligationibus.
- Art. 4. De Testibus, ac eorum obligationibus.
- Art. 5. De Advocato, ac ejus obligationibus, & aliorum Officialium.

## DISPUTATIO SEPTIMA.

*De Restitutione in Communis.*

### QUÆSTIO PRIMA.

*De Natura Restitutionis.*

- Art. 1. Quid sit Restitutio, & cuius virtutis fit actus.
- Art. 2. An restitutio sit necessaria ad salutem, an ex præcepto affirmativo, vel negativo, & unde oriatur.

### Quæstio Secunda.

*De Personis ad restituendum obligatis, & quomodo.*

- Art. 1. Quinam ad restitutionem teneantur.
- Art. 2. Quid sit restituendum.
- Art. 3. Cui sit restituendum.

### Quæstio Tertia.

*De aliis circumstantiis Restitutionis.*

- Art. 1. Quo tempore, quo ordine, & quibus expensis facienda sit restitutio.
- Art. 2. De canis à restituzione excusantibus, vel omnino, vel ad tempus.

## DISPUTATIO OCTAVA.

*De Restitutione in particulari.*

### QUÆSTIO PRIMA.

*De Restitutione facienda ob damna spiritualia.*

- Art. 1. An damnificans alium in bonis spiritualibus ad restitutionem teneatur.
- Art. 2. An alium à Religione extrahens ad aliquid restituendum teneatur.

### Quæstio Secunda.

*De Restitutione damni in bonis corporis.*

- Art. 1. Quodnam homicidium sit licitum, vel illicitum.
- Art. 2. Quatuor aliae difficultates ad idem spectantes dicuntur.
- Art. 3. De restitutione ob alterius occisionem, vel mutilatione facienda.

### Quæstio Tertia.

*De Restitutione damni in bonis famæ, & honoris.*

- Art. 1. Quibus modis lœdatur proximi fama, & honor.
- Art. 2. Quibus modis fama, & honor proximo ablati sacrificari debent.

Art. 3.

## DISPUTATIONUM.

Art. 3. Solventur difficultates quædam circa peccatum detractionis.

## DISPUTATIO NONA.

*De Restitutione domini in bonis fortuna.*

### QUÆSTIO PRIMA.

*De Restitutione ex furto proveniente.*

- Art. 1. Quid sit fursum, & quæ quantitas ad peccatum mortale sufficit.
- Art. 2. An furcoarium peccat mortaliter quādiū non restituit, & quæcias aliena uititur.

### Quæstio Secunda.

*De Restitutione ex dono dato proveniente.*

- Art. 1. Quandoam donum dare sit peccatum, & ad restitucionem obligat, & quomodo.
- Art. 2. An impediens aliquem à consecratione alicujus boni teneatur ad restitucionem.

### Quæstio Tertia.

*De restitucione ex adulterio, & stupro proveniente.*

- Art. 1. Quid sit restituendum ratione adulterii,
- Art. 2. Quid sit restituendum ratione stupri,

### Quæstio Quarta.

*De restitucione ex turpi lucro, & ludo proveniente.*

- Art. 1. An accepta ob turpem causam sit restituenda.
  - Art. 2. Quid sit restituendum ratione ludi.
- De restitucione ex aliis capitibus proveniente.*
- Art. 1. De Restitutione ex venatione, pescatione, & aucupio.
  - Art. 2. De Restitutione ex bello injusto.

## DISPUTATIO DECIMA.

*De Præceptis Virtutum Theologiarum.*

### QUÆSTIO PRIMA.

*De Præceptis Fidei.*

- Art. 1. Quæ mysteria fidei necessaria sunt credenda, & quando.
- Art. 2. An sit præceptum de externa Fidei Confessione, & quando obligat.
- Art. 3. De Infidelitate, & vitiis Fidei oppositis.

### Quæstio Secunda.

*De Præceptis Spei.*

- Art. 1. An extet præceptum Spei, & quando obligat.
- Art. 2. De vitiis Spei oppositis, Desperatione, scilicet, & presumptione.

### Quæstio Tertia.

*De Præceptis Charitatis.*

- Art. 1. Quæ sint præcepta Charitatis, & quando obligent.
- Art. 2. An Eleemosyna sit præceptum Charitatis, & quando obligat.
- Art. 3. An Correcione fraterum sit præceptum Charitatis, & quando obligat.
- Art. 4. An ordo correctionis fraternæ à Christo præscriptus cadat sub præcepto.
- Art. 5. An in Religionibus sit licitum revelare Prælatorum peccatum fratrium occultum, non præmissa correctione.

### Quæstio Quarta.

*De viis Charitatis oppositis.*

- Art. 1. De Odio, Invidia, Discordia, & Scandalis.
- Art. 2. De Bello, & Duello.

## DISPUTATIO UNDECIMA.

*De Legis Divina, seu Decalogi præcepto.*

### QUÆSTIO PRIMA.

*De præceptis Decalogi in communione.*

- Art. 1. An præcepta Decalogi sunt de lege naturæ, & indispiciabilia.
- Art. 2. An præcepta Decalogi obligent ad opera formata.

### Quæstio Secunda.

*De primo Decalogi præcepto.*

- Art. 1. De virtute Religionis, & vero Dei cultu.
- Art. 2. De vitiis, & peccatis Religioni oppositis per excessum.
- Art. 3. De vitiis, & peccatis Religioni oppositis per deficuum.

### Quæstio Tertia.

*De secundo Decalogi præcepto.*

- Art. 1. De Blasphemia,
- Art. 2. De Juramento.
- Art. 3. De Voto.

### Quæstio Quarta.

*De tertio Decalogi præcepto.*

- Art. 1. Quæ opera tñm hoc præcepto, tñm ab Ecclesiis diebus feitis prohibeantur.
- Art. 2. Quæ opera diebus feitis præcipiantur.

### Quæstio Quinta.

*De quarto Decalogi præcepto.*

- Art. 1. Quænam sint obligations filiorum erga parentes.
- Art. 2. Quænam sint obligations parentum erga filios.

### Quæstio Sexta.

*De quinto Decalogi præcepto.*

- Art. 1. Quoniam hoc quintum Decalogi præceptum intelligi debet.
- Art. 2. Quoniam, & quo casu homicidium, sit licitum.

### Quæstio Septima.

*De sexto Decalogi præcepto.*

- Art. 1. Assignantur, declarantur species luxurie hoc præcepto vetere.
- Art. 2. De peccato contrâ naturam, & ejus speciebus.
- Art. 3. De impudicitia, hoc est, de tactibus, a festibus militibusque actibus impudicis inter solitos.

### Quæstio Octava.

*De septimo Decalogi præcepto.*

- Art. 1. Quid hoc septimus Decalogi præcepto prohibeat.
- Art. 2. Quot modis contrâ hoc septimum Decalogi præceptum peccatur.

### Quæstio Nona.

*De octavo Decalogi præcepto.*

- Art. 1. Quid, & quoruplex sit mendacium, & quale peccatum.
- Art. 2. Quid, & quoruplex sit perjurium, & quale peccatum, & quoruplex contra hoc præceptum peccatur.

### Quæstio Décima.

*De nono, & Décimo Decalogi præcepto.*

- Art. 1. De motibus concupiscentiis appetitus sensitivi, quomodo, & quando sint peccata.
- Art. 2. De defecatione morosa, & quorū tomis contrâ hæc duo ultima præcepta peccetur.

DISP. U.

# INDEX

## DISPUTATIO DUODECIMA.

*De Preceptis Ecclesie.*

### QUESTIO PRIMA.

*De primo Ecclesiæ precepto, scilicet, Jejunio.*  
Art. 1. Quid sit jejunium, qui eius finis, & modus ad ejus obseruantem requisitus.

Art. 2. Quæ, & qualis sit obligatio jejunii.  
Art. 3. Quæ cauæ à jejunio excludent.

### Questio Secunda.

*De ceteris Ecclesiæ preceptis.*  
Art. 1. De secundo Ecclesiæ precepto, scilicet, de audiendis sacro in diebus festis.  
Art. 2. De tertio Ecclesiæ precepto, scilicet, de annua Confessione.  
Art. 3. De quarto Ecclesiæ precepto, scilicet, de communione in Paschate.  
Art. 4. De quinto Ecclesiæ precepto scilicet, de solvendis decimis.

## DISPUTATIO DECIMATERTIA.

*De Censuris aliquæ panis Ecclesiastici.*

### QUESTIO PRIMA.

*De Censuris in communione.*  
Art. 1. Quid, & quotuplex sit Censura Ecclesiastica.  
Art. 2. Qui possint ferre Censuram, & quibus modis sit ferenda.  
Art. 3. Qui possint ligari Censuris, & quibus de causis.  
Art. 4. Quoniam causa ab incurris Censuris excludent, & quis absolvere possit ab eisdem incurvis.

### Questio Secunda.

*De excommunicatione.*  
Art. 1. Quid, & quotuplex sit excommunicatione.  
Art. 2. Quinam sint effectus excommunicationis majoris, ubi de primo, & secundo ejus effectu.  
Art. 3. De aliis excommunicationis majoris effectibus.  
Art. 4. De causis, ob quas incurritur excommunicatione major.  
Art. 5. Qui possint absolvere ab excommunicatione.  
Art. 6. Quædam difficultates explicantur in hac materia.

### Questio Tertia.

*De Suspensione.*  
Art. 1. Quid sit Suspensione, & quotuplex, & quomodo differat ab aliis Censuris, & penis.  
Art. 2. De effectibus Suspensionis.  
Art. 3. De causis Suspensionis, & ejus absolutione, & ablatione.

### Questio Quarta.

*De Interdicio.*  
Art. 1. Quid, & quotuplex sit interdicitum.  
Art. 2. De effectibus Interdictionis, & penis illud violentum.  
Art. 3. De causis Interdictionis, & ejus relaxatione, ac etiam de cessatione à divinis.

### Questio Quinta.

*De Irregularitate.*  
Art. 1. Quid, & quotuplex sit Irregularitas, & quinam ejus effectus, & cauæ.  
Art. 2. Quomodo, & quando Irregularitas.  
Art. 3. Quæ sint Irregularitates ex delicto.  
Art. 4. De Irregularitate orta ex homicidio, & mutilatione.  
Art. 5. Quæ sint Irregularitates ex defectu.  
Art. 6. Quomodo tollatur Irregularitas, & quis in ea dispenfare possit.

## DISPUTATIO DECIMAQUARTA.

*De Preceptis particularibus certo hominum statutis propriis.*

### QUESTIO PRIMA.

*De Statu Religioso.*

Art. 1. Quæ sit materia, & status Religiosi.  
Art. 2. Ad quæ tenetur Religiosus vi sua profissionis, & Regulæ sui Ordinis.  
Art. 3. De Obligationibus Religiorum ratione voti Obedientiæ.  
Art. 4. De Obligationibus Religiosorum ratione voti Cœtitatis.  
Art. 5. De Obligationibus Religiosorum ratione voti Paupertatis.

### Questio Secunda.

*De Statu Clericis.*

Art. 1. De Obligatione recipiendi divinum Officium, seu Horas Canonicas.  
Art. 2. De beneficiis Ecclesiasticis, & modis licite ea obtinendi, & conditionibus ad hoc requisitis.  
Art. 3. De Beneficiis, ac eorum obligationibus.  
Art. 4. De pluritate Beneficiorum simul, & de Pensionibus.

### Questio Tertia.

*De Simonia.*

Art. 1. Quid, & quotuplex sit Simonia, & quale peccatum.  
Art. 2. Quibus modis Simonia in beneficiis obtainendis, & in aliis casibus committi possit, vel non.  
Art. 3. Quæ sint Penæ contra Simoniacos constituta.

## DISPUTATIO DECIMAQUINTA.

*De Peccatis.*

### QUESTIO PRIMA.

*De Natura, & essentia peccati.*

Art. 1. Quid sit peccatum actualis, & quotuplex.  
Art. 2. Quid requiratur ad peccatum actualis.

### Questio Secunda.

*De Peccato Commissionis, & omissionis.*

Art. 1. De peccato commissionis.  
Art. 2. De peccato omissionis.

### Questio Tertia.

*De Peccato mortali, & veniali.*

Art. 1. Aliud sit peccatum mortale, & aliud veniale & quomodo differant.  
Art. 2. An peccatum mortale, & veniale differant generis, vel speciei, & qualiter sit inter utrumque discernentibus.  
Art. 3. An peccatum mortale possit aliquando fieri veniale, & e contrario.

### Questio Quarta.

*De Distinctione, & comparatione peccatorum.*

Art. 1. Unde specifica peccatorum distinctio sit desumenda & unde numerica.  
Art. 2. Unde sumatur inæquitas, & gravitas peccatorum.

### Questio Quinta.

*De Subiecto peccati.*

Art. 1. Quæ potentia possit esse subiectum peccati.  
Art. 2. Explicatur divisio peccati in peccatum cordis,oris, & operis.

Quæ.

## DISPUTATIONUM.

### QUESTIO SEXTA.

*De causis peccati, & excusantibus ab eo.*

Art. 1. Quoniam sint causæ peccatorum.  
Art. 2. Quia ratione ignorantia sit causa peccati, vel ab illo excusat.  
Art. 3. De alias causis interioribus peccati, scilicet, Passione, & malitia.  
Art. 4. De causis excusantibus à peccatis.

### QUESTIO SEPTIMA.

*De effectibus peccati.*

Art. 1. Quinam sint peccati actualis effectus.  
Art. 2. Au peccatum diminuat bonum natura, sed inclinacionem naturalem ad bonum.

### QUESTIO OCTAVA.

*De Peccatis capitalibus in specie.*

Art. 1. De prioribus peccatis capitalibus.  
Art. 2. De ceteris peccatis capitalibus.

## DISPUTATIO DECIMASEXTA.

*De Sacramentis in genere.*

### QUESTIO PRIMA.

*De natura, & essentia Sacramenti in genere.*

Art. 1. Quid sit Sacramentum, & in quo ejus essentia consistat.  
Art. 2. De materia, & forma Sacramentorum.

### QUESTIO SECUNDA.

*De effectibus Sacramentorum.*

Art. 1. De primario effectu Sacramentorum, qui est gratia.  
Art. 2. De effectu secundario quorundam Sacramentorum, qui est character.

### QUESTIO TERTIA.

*De Ministero, & Successore Sacramentorum.*

Art. 1. Quis sit Minister Sacramentorum, & que in eo requiratur ad validam illorum administrationem.  
Art. 2. Quis sit successor Sacramentorum, & que in illo requirantur ad validam, & licitam eorum receptionem.

### QUESTIO QUARTA.

*De numero, ordine, & necessitate Sacramentorum.*

Art. 1. Quæ, & quos sint nostra Sacraenta, quem ordinem inter se habeant.  
Art. 2. An omnia Sacraenta sint ad salutem necessaria, & quomodo.

## DISPUTATIO DECIMASEPTIMA.

*De Baptismo, & Confirmatione.*

### QUESTIO PRIMA.

*De essentia, & existentia Baptismi, ac ejus necessitate.*

Art. 1. Quid sit Baptismus, & in quo ejus essentia consistat ac necessitas.  
Art. 2. Quando Baptismus fuerit institutus a Christo, & caperit esse sub precepto.

### QUESTIO SECUNDA.

*De materia & forma Baptismi.*

Art. 1. De materia remota, & proxima Sacramenti Baptismi.  
Art. 2. De forma Sacramenti Baptismi.

### QUESTIO TERTIA.

*De Ministro, & Successore Baptismi.*

Art. 1. Quis possit Baptismum conferre, & administrare.  
Art. 2. Quis Baptismum susciperre possit, & que dispositiones ad id requirantur.

### QUESTIO QUARTA.

*De effectibus Baptismi.*

Art. 1. Quinam sint effectus Baptismi.  
Art. 2. An factio impedit Baptismi effectum, & hic conseruat illa recedente.

### QUESTIO QUINTA.

*De Sacramento Confirmationis.*

Art. 1. De nomine, & essentia confirmationis, ejusque institutione, ac necessitate.  
Art. 2. Quoniam sit materia, & forma Sacramenti Confirmationis.  
Art. 3. De Ministro, & successore Confirmationis, ac ejus effectibus.

## DISPUTATIO DECIMAOCTAVA.

*De Sacramento Eucaristia.*

### QUESTIO PRIMA.

*De essentia Eucaristia, ac ejus existentia.*

Art. 1. An Eucaristia sit Sacramentum, & in quo ejus essentia consistat.  
Art. 2. De unitate hujus Sacramenti, ac necessitate.

### QUESTIO SECUNDA.

*De materia Eucaristia.*

Art. 1. Qualis panis, & quale vinum requiratur ad Eucaristiam conficiendam.  
Art. 2. Quæ conditions ad materię consecrationem requirantur.

### QUESTIO TERTIA.

*De forma Eucaristia.*

Art. 1. Quæ sit forma ad consecrandam Eucaristiam requiri, & qui verus, & proprius verborum illius sensus.  
Art. 2. Quid in hoc Sacramento per verba Consecratio, nisi efficiatur.  
Art. 3. Explicatur quedam difficultates circa Transubstantiationem panis, & vini in Corpus, & Sanguinem Christi.

### QUESTIO QUARTA.

*De effectibus Eucaristia.*

Art. 1. Qui sint effectus Eucaristia, & quomodo, & quando ab ea cauferunt.  
Art. 2. De dispositionibus ad dignam hujus Sacramenti perceptionem necessariis.

### QUESTIO QUINTA.

*De Successore, & ministro hujus Sacramenti.*

Art. 1. Quoniam sint hujus Sacramenti capaces.

Art. 2. Quis sit legitimus hujus Sacramenti Minister.

## DISPUTATIO DECIMANONA.

*De Sacramento Ordinis.*

### QUESTIO PRIMA.

*De essentia & existentia Sacramenti Ordinis.*

Art. 1. Quis sit Ordo, & an sit Sacramentum, & quo-  
tuplex.

Art. 2. Quæ sit materia, & forma Sacramenti Ordinis.

Quæ.